

Jaarverslag 2009

Inleiding

De Rekenkamer brengt verslag uit van de activiteiten in 2009. Wij leggen hiermee verantwoording af van ons handelen en geven inzicht in de manier waarop we de ons ter beschikking gestelde middelen hebben besteed. Het verslag volgt het stramien van de drie W-vragen:

- wat hebben we bereikt
- wat hebben we daarvoor gedaan
- wat heeft het gekost.

In 2007 publiceerde de Rekenkamercommissie de 'Onderzoekstrategie 2007-2010'. Deze strategie is na instelling van de Rekenkamer aangepast in de zomer 2008 en daarbij in looptijd teruggebracht tot de periode maart 2010. Dit verslag gaat ook in op de realisatie van de strategie.

Wat hebben we bereikt?

Strategische visie en realisatie

De Rekenkamercommissie maakte in 2007 haar strategische visie voor de periode 2007–2010 bekend. Deze ging uit van een maximale productie van twaalf onderzoeken in een periode van vier jaren. Hieronder vergelijken we de strategische keuzes van de toenmalige Rekenkamercommissie met de uitgebrachte rapporten tot en met 2009:

Beleidssector/soort onderzoek	Planning	Realisatie
Beleidsonderzoek:		
- Wonen	1	Prestatieafspraken corporaties 2008
- Welzijn/zorg	1	Wet maatschappelijke ondersteuning 2008
- Veiligheid	1	2nd opinion veiligheid in het openbaar vervoer 2009 (brief) <i>gepland 2010: Veiligheid in de woonomgeving</i>
- Integratie	1	Inburgering 2009
- Mobiliteit/infrastructuur	1	Grote projecten 2009/2010 (checklist en rapport) Re-integratie van bijstandsgerechtigden 2009
Bedrijfsvoering	2	Schoonhouden woonomgeving 2007 <i>gepland 2010: Subsidies</i>
Verantwoording	2	Kwaliteit programmabegroting 2007 Raadsinformatie Landsbankinn 2008 (rekenkamerbericht) <i>gepland 2010: Toezicht GAD</i>
Vervolgonderzoek	2	Sturing DWO's 2007 Follow-up re-integratie 2009 (brief) <i>gepland 2010: uitzettingenbeleid en treasury</i>
Verzoekonderzoek	1	
Evaluatie		Effectmeting eigen onderzoek, Terugblik 2010 (brief)
Gezamenlijk onderzoek G4+1		<i>gepland 2011: Luchtkwaliteit</i>
Totaal	12	13 publicaties (<i>en 5 gepland</i>)

De Rekenkamer ontving in 2009 één verzoek tot het doen van onderzoek van één van de raadsfracties. Dit verzoek kon niet rekenen op voldoende draagvlak onder de raadsfracties. Bovendien achtte de Rekenkamer het onderwerp gelet op inhoudelijke redenen (fase in besluitvormingsproces) niet opportuun.

Het College van de Rekenkamer zal, na de raadsverkiezingen van maart 2010 en een ronde langs de nieuwe raadsfracties, in haar zomerretraite een nieuw onderzoeksprogramma vaststellen. Dit wordt zoals gebruikelijk gecommuniceerd aan de Raad en geagendeerd in de relevante raadscommissie en Presidium.

Publicaties

De Rekenkamer voerde in 2009 twee grote onderzoeken uit.

"Werk maken van Inburgering"

Het onderzoek naar inburgering was aangekondigd als een 'quick scan'. Tijdens de uitvoering bleek dat de oorspronkelijk beoogde kortdurende aanpak niet het gewenste resultaat zou leveren.

Zoals bij bespreking van de onderzoekopzet in de commissie afgesproken, werden raadsleden betrokken tijdens de uitvoeringsfase van het onderzoek. Zij namen deel aan de groeps gesprekken met inburgeraars.

Op 26 oktober publiceerde de Rekenkamer het rapport en een korte film ter ondersteuning van het rapport. Eén van de belangrijke uitkomsten van het onderzoek was dat deelnemers aan inburgering verwachten door een inburgeringstraject meer kans op (beter) werk te krijgen, terwijl daar in de praktijk weinig van terecht komt.

Het rapport werd op 25 november behandeld in de raadscommissie Jeugd en Burgerschap.

"Grip op grote projecten"

Eind februari publiceerde de Rekenkamer de 'Checklist grote projecten', een instrument bedoeld ter ondersteuning van de Raad bij de besluitvorming over grote projecten.

De checklist was het resultaat van een quick scan. In het vervolgonderzoek concludeerde de Rekenkamer dat het besluitvormingsproces en de positie van de raad daarin bij grote projecten niet altijd duidelijk is. De manier waarop over de kosten van grote projecten wordt gerapporteerd kan naar het oordeel van de Rekenkamer eveneens beter door niet alleen terug te rekenen naar het heden maar ook een te verwachten eindbedrag op te nemen.

Het rapport werd 28 januari 2010 gepubliceerd en gepresenteerd in de raadscommissie Stedelijke ontwikkeling en Ruimtelijke Ordening (SRO).

De Rekenkamer publiceerde in 2009 tweemaal een 'Brief aan de Raad':

"Follow-up Rekenkameronderzoek re-integratie bijstandsgerechtigden"

De Rekenkamer deed een 'Follow-up' van het Rekenkamerrapport 'Meedoen met ambitie', onderzoek naar de resultaten van het Haagse re-integratiebeleid. Zij ging na wat de stand van zaken was van de aanbevelingen uit het rapport alsmede de voortgang op een aantal verbetermaatregelen bij de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten (SZW).

De Rekenkamer oordeelde dat het College van B&W voor de meeste aanbevelingen van de Rekenkamer nog niet heeft aangegeven welke acties of maatregelen worden genomen. Daarnaast bleek uit de in september 2009 uitgevoerde nameting dat het grootste deel van de voor de dienst SZW geformuleerde verbetermaatregelen pas recent is ingezet of nog ingezet moet gaan worden.

De brief werd betrokken bij de behandeling van 'Het huis van de arbeid' in de raadscommissie Sociale zaken, Werkgelegenheid, Economie en Internationale zaken op 28 januari 2010.

"2nd opinion Veiligheid in het openbaar vervoer"

De Rekenkamer had het onderwerp 'veiligheid' geprogrammeerd waarbij voor de uitwerking drie opties waren opgenomen: uitgaansgebieden, openbaar vervoer en buurten. Het College van B&W publiceerde in oktober 2009 het rapport 'Sociale veiligheid in het openbaar vervoer', als onderdeel van het 'programma doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek 2009-2010'. Reden voor de Rekenkamer om voor het eigen veiligheidsonderzoek niet voor openbaar vervoer te kiezen, mits de kwaliteit van het B&W-onderzoek voldoende is. De Rekenkamer concludeerde dat het onderzoek voldeed aan de gebruikelijke kwaliteitscriteria maar vroeg zich af of de collegereactie (continueren van het staande beleid) wel voldoende tegemoet komt aan de gesignaleerde problemen. Vooral de veiligheidsbeleving in de Haagse tram baart zorgen, deze is lager dan het doel en bovendien slechter dan het gemiddelde in de G4.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uitbreiding budget Rekenkamer

Op voorstel van het Presidium besloot de Raad op 28 mei 2009 het budget van de Rekenkamer uit te breiden. Voorzitter en leden van de Rekenkamer worden daarmee in staat gesteld voldoende tijd te besteden en de ambtelijke staf uit te breiden met een onderzoeker. Daarmee kan het aantal te leveren onderzoeksproducten verhoogd worden. De Verordening op de Rekenkamer werd aangepast in verband met de wijziging van de tijdsbesteding van de leden.

Vergaderingen en overleg

De leden van het college van de Rekenkamer hebben in 2009 acht maal een reguliere rekenkamervergadering gehouden.

Grote onderzoeken, zoals inburgering en grote projecten, gaan gepaard met meer overlegmomenten met de raadscommissie en de portefeuillehouder.

Het jaarverslag van de Rekenkamer is geagendeerd en besproken in de raadscommissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (VBF).

De voorzitter van de Rekenkamer heeft regelmatig overleg met de directeur van de gemeentelijke accountantsdienst en met de griffier. Met de directeurs/voorzitters van de rekenkamers van de vier grote steden en de randstedelijke rekenkamer, en met de Algemene Rekenkamer is regelmatig overleg.

Tevens heeft de voorzitter ad hoc overleg met het Presidium, de burgemeester en de gemeentesecretaris.

Tijdsbesteding leden college Rekenkamer

Behalve de reguliere vergaderingen, overleggen en de werkzaamheden voor opzet, begeleiding, publicatie en behandeling van onderzoekprojecten hebben de leden in 2009 extra tijd gestoken in het bevorderen van media-aandacht voor onze rapporten, middels interviews en radio-optredens. Dit leverde aandacht in zowel de lokale als landelijke media op.

Naast het lezen van relevante stukken en het bijwonen van relevante raads(commissie) vergaderingen hebben de leden in 2009 tijd besteed aan de interne organisatie van de Rekenkamer. Dit betrof personele zaken, huisvesting en financiële afstemmingen.

Onderzoekswerkzaamheden

In 2009 zijn onderzoekswerkzaamheden verricht in het kader van de in hoofdstuk 1 genoemde publicaties en ook in het kader van in 2010 te publiceren onderzoek. In 2009 is onderzoek gedaan naar de opvolging van de aanbevelingen uit eerder onderzoek voor

de publicatie *Terugblik*. De onderzoekswerkzaamheden voor de quick scan *Veiligheid in de woonomgeving* zijn gestart in oktober 2009 en liepen door tot januari 2010. Tweemaal woonde de Rekenkamer de werkconferenties van de raadscommissie VBF bij de politie bij, ten behoeve van dit onderzoek. Tevens is in 2009 gestart met de follow-up van onderzoek naar uitgezette gelden via de Treasury.

Overige activiteiten

Namens de Rekenkamer verzorgde de secretaris drie presentaties van de Checklist grote projecten, onder andere bij het Bouwcongres in Nieuwegein. Op verzoek van de voorzitter van de commissie SRO heeft de Rekenkamer ambtelijke ondersteuning geleverd door de Checklist grote projecten toe te passen op het Concept Masterplan Kijkduin en hierover te rapporteren. De Rekenkamer was vertegenwoordigd op de 'dag van de Hagenaar', bij het congres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies en bij een congres van de Algemene Rekenkamer.

Samenstelling

Het College van de Rekenkamer bestond in 2009 uit de volgende leden:

1. Peter Jongmans, voorzitter
2. Ing Yoe Tan, collegelid
3. Pieter Welp, collegelid

De leden werden ondersteund door de ambtelijke staf onder leiding van de secretaris, Mirjam Swarte. Naast Gert Kortenbach (senior onderzoeker) is Nils Nijdam per 1 oktober gestart als onderzoeker. Nils maakt deel uit van de traineepool van de gemeente. De secretariële en administratieve ondersteuning werd in 2009 ingevuld door Ronald Bos (tot augustus) op een Leerarbeidsplaats, en in september en oktober door Madhvi Adhien. In de maanden november en december besteedde de Rekenkamer de secretariële en administratieve ondersteuning uit aan een extern bureau. Gelijktijdig werd gestart met de werving van een ervaren directiesecretaresse ter ondersteuning van de leden en de secretaris. Per 11 januari 2010 is Selma Speelman gestart als secretaresse (parttime) bij de Rekenkamer.

Ziekteverzuim en huisvesting

In 2009 werd de Rekenkamer geconfronteerd met tijdelijke uitval van een medewerker. De beperkte personele samenstelling is een risicofactor voor de kwaliteit en de continuïteit van de onderzoeken. De onderzoeken naar inburgering en grote projecten werden dientengevolge later gepubliceerd dan gepland.

Heel 2009 was de Rekenkamer gehuisvest in B03.02, ondanks eerdere toezegging van een extra kamer. Voor het onderzoek naar veiligheid was een onderzoeker ingeleend, waardoor vijf personen vier werkplekken moesten delen. Deze onwerkbaar situatie is

eerst in februari 2010 verbeterd toen een tweede kamer beschikbaar werd gesteld. Gelet op de aard van de werkzaamheden van onderzoekers, ambtelijk leidinggevende, en ondersteunend secretariaat en gelet op de behoefte aan beschikbare vergaderruimte voor de leden zal de Rekenkamer afwegen of huisvesting buiten het Stadhuis tot een betere balans tussen kosten en beschikbare ruimte kan leiden.

Wat heeft het gekost?

Externe accountant

De Rekenkamer legt over 2009 verantwoording af in een eigen jaarrekening (bijlage bij dit jaarverslag). De jaarrekening van de Rekenkamer is voorzien van een accountantsverklaring door een externe partij en niet door de gemeentelijke accountantsdienst (GAD). Reden hiervoor is de bijzondere positie en taak van de Rekenkamer. Dit betreft het toezicht op grond van de Wet Toezicht Accountants (WTA) op de GAD. Vanuit die positie gezien past het niet dat de GAD de jaarrekening van de Rekenkamer controleert en voorziet van een accountantsverklaring. De jaarrekening en goedkeurende accountantsverklaring zijn als bijlage bij dit jaarverslag gevoegd.

Financieel overzicht 2009 (bedragen x € 1.000)

	Begroting 2009	Realisatie 2009
Personeelskosten stafbureau	207	225
Honorering leden Rekenkamer	34	53
Onderzoek uitbesteed	52	44
Overheadkosten (huisvesting, inrichting werkplek, automatisering etc.)	61	71
Opleiding, lidmaatschappen	14	8
Diversen	15	33
Budget 2009	392	434
Toevoeging budget uitbreiding	50	
Resultaat		7

Toelichting per post:

Op de post *Personeelskosten stafbureau* worden de loonkosten van de stafmedewerkers geboekt.

De vergoedingen van de leden van de Rekenkamer worden geboekt op de post *Honorering leden Rekenkamer*. Beide posten vallen hoger uit dan begroot in verband met de budgetuitbreiding per eind mei 2009.

Onderzoek uitbesteed

De Rekenkamer besteedde het veldwerk voor het onderzoek Inburgering uit aan een gespecialiseerd bureau en huurde externe deskundigheid in voor het onderzoek naar grote projecten (klankbordgroep en expert beoordeling van documenten Wijnhavenkwartier) en voor advisering over de WTA-taak.

Overheadkosten

De overheadkosten betreffen de huisvestingskosten, inclusief de inrichting van werkplekken en dienstverleningsovereenkomsten voor ICT, financiën, betalingen en personeelszaken.

De post *Opleiding en lidmaatschappen* betreft opleidingen van de stafmedewerkers van de Rekenkamer, lidmaatschapskosten van de NVRP en een tijdschriftabonnement.

Deze valt lager uit dan begroot door uitstel van een geplande opleiding.

Dienstjaarrekening 2009

Rekenkamer

Voorwoord

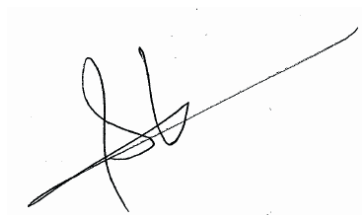
Voor u ligt de dienstjaarrekening 2009 van de Rekenkamer. De Rekenkamer legt dit jaar voor het eerst verantwoording af in een eigen jaarrekening. De jaarrekening geeft een beeld van de lasten en baten over 2009 en een analyse hiervan.

De dienstjaarrekening maakt deel uit van de totale jaarrekening van de gemeente Den Haag.

De dienstjaarrekening over het jaar 2009 sluit met een positief resultaat van € 7. Dit resultaat is een concernresultaat. De samenvatting van de belangrijkste onderdelen die tot dit resultaat hebben geleid, vindt u in hoofdstuk 1. In hoofdstuk 2 volgen de grondslagen voor het opstellen van de dienstjaarrekening. Vervolgens gaat hoofdstuk 3 in op de financiële positie, onderdeel balans, van de dienst en een toelichting daarop. In hoofdstuk 4 geeft de dienst de risico's aan. Een uitsplitsing van het financiële resultaat in de programma's waarbinnen de dienst actief is, is weergegeven in hoofdstuk 5. Elk onderdeel bevat een financieel overzicht en een toelichting op de verschillen tussen uitkomst en begroting.

In de bijlagen is een aantal financiële gegevens weergegeven zoals de kostenverdeelstaat en een overzicht van reserves.

Den Haag, 3 maart 2010

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.

P.A.G. Jongmans
Voorzitter Rekenkamer

Inhoudsopgave dienstjaarrekening

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
1. Samenvatting	
1.1 Inleiding	6
1.2 Exploitatie	7
1.3 Balans	9
1.4 Nieuw beleid	9
1.5 Rechtmatigheid	9
2. Waarderingsgrondslagen	10
3. Balans	
3a. Balans	12
3b. Toelichting op de balans	14
4. Risico's	16
5a Staat van baten en lasten per dienst	17
5b Uitkomst Programma 1: Bestuur/Gemeenteraad	18
5b Uitkomst dienst: onderverdeling resultaat	19
Bijlagen	
1. Kostenverdeelstaat	22
2. Reserves	25
7. Vergelijkend cijfer	26
BBV-paragrafen	
12.2.2 Bedrijfsvoering – POI-gegevens	29

1. Samenvatting

1.1 Inleiding

De Rekenkamer legt over 2009 verantwoording af in een eigen jaarrekening. De jaarrekening van de Rekenkamer wordt namelijk voorzien van een accountantsverklaring door een externe partij en niet door de GAD. Reden hiervoor is de bijzondere positie/taak van de Rekenkamer. Dit betreft het toezicht op grond van de Wet Toezicht Accountants (WTA) op de GAD. Vanuit die positie bezien past het niet dat de GAD de jaarrekening van de Rekenkamer controleert en voorziet van een accountantsverklaring. Vandaar dat de jaarrekening van de Rekenkamer door een extern accountantskantoor wordt gecontroleerd en voorzien van een verklaring.

De vergelijkende cijfers 2008 zijn overgenomen uit de jaarrekening 2008 van de Raadsorganisatie, in het bijzonder betreft dit het Product 006.0.03 Rekenkamer. De balans van de Rekenkamer per ultimo 2008 is voor zover mogelijk ontvlochten uit de balans van de Raadsorganisatie. Bij het splitsen van de balans van de ROR en de Rekenkamer zijn alle fiscale onderdelen en premies toegerekend aan de ROR. De ROR is de instelling die een relatie onderhoudt met de belastingdienst en het ABP. De belastingen en premies zijn verrekend in de rekeningcourant tussen de ROR en de Rekenkamer.

De begroting van de Rekenkamer bestaat in hoofdlijnen uit de volgende kostencomponenten (begrotingscijfers 2009), alle bedragen zijn opgenomen in € 1.000:

•	Personele kosten	€	234
•	Inhuur specialistische kennis	€	50
•	Apparaatskosten van de Rekenkamer	€	111
•	Vacatiekosten Rekenkamer	€	47

Dienst- en concernposten zijn conform de limitatieve lijst, aangevuld met eerdere besluitvorming over de verantwoording van de producten als dienst of concernresultaat (besluitvorming bij concernbericht 2005). Overigens valt het gehele resultaat van de Rekenkamer binnen het concernresultaat.

Het totale resultaat van de Rekenkamer over 2009 bedraagt € 7 voordelig.

Dit voordeel is ontstaan door minder lasten dan begroot, hierdoor is ultimo 2009 van de BR Frictiekosten Rekenkamer € 7 vrijgevallen.

Bedrijfsvoering Rekenkamer

Gezien de bescheiden omvang van de Rekenkamer, is de ondersteuning op het gebied van de bedrijfsvoering uitbesteed aan de BSD. Er hebben zich in 2009 geen bijzonderheden voorgedaan met uitzondering van de procedure rondom de jaarrekening.

Rol Gemeentelijke Accountantsdienst

De GAD is indirect betrokken bij de beoordeling van de jaarrekening van de Rekenkamer omdat deze wordt opgenomen in de (geconsolideerde) gemeentelijke jaarrekening. De GAD is belast met de controle daarvan en met het afgeven van de verklaring (getrouwheid en rechtmatigheid). Daarbij vormt de GAD zich wel een oordeel over het controleplan en het rapport van bevindingen van het kantoor dat de jaarrekening van de Rekenkamer heeft gecontroleerd.

Met deze opzet van controle van de jaarrekening, passend binnen de geconsolideerde gemeentelijke jaarrekening wordt tegemoet gekomen aan de positie van zowel de Rekenkamer als de GAD

1.2 Exploitatie

Hieronder is een overzicht opgenomen van de uitkomst per programma binnen de begroting van de Rekenkamer na verrekening met de reserves.

De begrotingscijfers betreffen de primaire begroting inclusief de begrotingswijzigingen naar aanleiding van raadsvoorstellen en de begrotingswijzigingen bij de 1e, 2e finrap en het concernbericht 2009.

Programma	Uitkomst 2009	Begroting 2009	Verschil
Bestuur/Gemeenteraad	351 N	358 N	7 V
Totaal	351 N	358 N	7 V

I. Specificatie van de uitkomsten**De uitkomst 2009 voor de Rekenkamer is als volgt opgebouwd:****a. Resultaat voor verrekening met de reserves**

	Rekening 2009	Begroting 2009	Rekening 2008
Totaal van de lasten	434	442	325
Totaal van de baten	6	7	0
Totaal saldo	428	435	325
Totaal begroot	435		352
Verschil	7 V		27 V

b. Resultaat van de verrekening met de reserves

	Rekening 2009	Begroting 2009	Rekening 2008
Totaal van de dotaties	0	0	0
Totaal van de onttrekkingen	77	77	48
Totaal saldo	-77	-77	-48
Totaal begroot	-77		-75
Verschil	-		27 N

c. Resultaat na verrekening met de reserves

	Rekening 2009	Begroting 2009	Rekening 2008
Totaal van de lasten	434	442	325
Totaal van de baten	83	84	48
Totaal saldo	351	358	277
Totaal begroot	358		277
Verschil	7 V		-

1.3 Balans

Het balanstotaal per 31 december 2008 bedroeg € 78 en per 31 december 2009 € 32.

Deze afwijking wordt grotendeels veroorzaakt doordat er eind 2009 geen reserves meer zijn (€ 27) en door lagere schulden aan gemeentelijke diensten ultimo 2009 (€ 30).

1.4 Nieuw beleid

Bij opstelling van de begroting 2009 is het budget van de Rekenkamer uitgebreid met € 68. Hiermee waren de frictiekosten, die zich na de oprichting voordeden, structureel opgelost.

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 28 mei 2009 besloten het budget van de Rekenkamer verder uit te breiden en de Verordening op de Rekenkamer aangepast. Voorzitter en leden van de Rekenkamer worden daarmee in staat gesteld voldoende tijd te besteden en de ambtelijke staf is uitgebreid met een onderzoeker.

1.5 Rechtmatigheid

Uit het accountantsrapport betreffende de jaarrekening 2008 van de Raadsorganisatie komt naar voren dat de rechtmatigheid van baten en lasten en de balansmutaties toereikend is gewaarborgd. Voor 2009 zijn geen specifieke aandachtspunten geformuleerd en hebben zich voor zover bekend geen bijzonderheden voor gedaan in de naleving van de voor de Rekenkamer relevante wet- en regelgeving.

2. Waarderingsgrondslagen voor resultaatbepaling

2.1 Algemeen

De kaders van de waarderingsgrondslagen zijn bepaald in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV), de verordening Financieel Beheer en Beleid (raadsbesluit 219/2003), de aanpassing daarop (raadsbesluit 171/2005) en het uitvoeringsbesluit Financieel Beheer (RIS 126669).

De jaarrekening is net als de begroting opgesteld volgens het stelsel van baten en lasten. In de jaarrekening zijn de baten en lasten opgenomen die toe te rekenen zijn aan het begrotingsjaar. Het moment van betaling of ontvangst van het geld is daarbij niet van belang. In enkele voor de concernrekening in materiële zin ondergeschikte gevallen worden ontvangsten als baten verantwoord.

De waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders is aangegeven. Bij de bepaling van het resultaat wordt onder andere rekening gehouden met het voorzichtigheidsprincipe, het matchingprincipe en het realisatieprincipe.

Voor de activa wordt de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als waarderingsgrondslag toegepast. De passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover niet anders is vermeld.

De baten en lasten van interne gemeentelijke leveringen tussen de diensten onderling zijn, evenals bij de begroting, niet geëlimineerd. Voor het inzicht in de staat van lasten en baten op totaalniveau het bedrag van deze posten als consolidatie-eliminatie specifiek tot uitdrukking gebracht.

2.2 Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

2.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Binnen het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt in de algemene reserve, de compensatiereserves, de reserve grondbedrijf, de egaliseriereserves (reserves die dienen om tussentijdse schommelingen in tarifiering of financiering op te vangen), de bestemmingsreserves (reserves, waarvan de raad de bestemming heeft vastgesteld), de activafinanciering (reserves t.b.v. afschrijvingen op activa) en het onverdeeld resultaat.

Conform de richtlijn van de Commissie BBV worden dotaties en onttrekkingen aan bestemmingsreserves verwerkt tot maximaal het bedrag dat via de begroting (swijzigingen) door de raad is goedgekeurd. Uitzondering hierop vormen de bestemmingsreserves die met een raadsbesluit zijn aangewezen voor het verrekenen ter egalisatie van lasten en baten (specifiek benoemde saldi) over meerdere jaren heen. Voorts vallen de resterende middelen bij bestemmingsreserves waarvan de door de raad vastgestelde levensduur per balansdatum is verstreken of waarvan de door de raad vastgestelde doelstelling is gerealiseerd in alle gevallen vrij ten gunste van het resultaat.

2.4 Langlopende en kortlopende schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3a. Balans 2009

(bedragen in € 1.000)

ACTIVA		31-12-2009 (excl. resultaat- bestemming)	31-12-2008* (excl. resultaat- bestemming)
Vaste activa (art. 33)			
Immateriële vaste activa (art. 34)			
A 1.1.2	Kosten voor onderzoek en ontwikkeling (art. 34 b)		
Materiële vaste activa (art. 35)			
A 1.2.0.1	Materiële vaste activa met economisch nut (art. 35 1a)		
A 1.2.0.2	Materiële vaste activa met maatschappelijk nut (art. 35 1b)		
		0	0
Financiële vaste activa (art. 36)			
A 1.3.1.1	Kapitaalverstrekking aan Deelnemingen		
A 1.3.1.2	Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen		
A 1.3.1.3	Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen		
A 1.3.2.1	Leningen aan woningbouwcorporaties		
A 1.3.2.2	Leningen aan deelnemingen		
A 1.3.2.3	Leningen aan overige verbonden partijen		
A 1.3.3.1	Overige langlopende leningen aan derden		
A 1.3.3.2	Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar		
A 1.3.4.1	Aan gemeentelijke diensten verstrekte langlopende leningen (CTR)		
		0	0
Viottende activa (art. 37)			
Voorraden (art. 38)			
A 2.1.1	Niet in exploitatie genomen bouwgronden		
A 2.1.2	Overige grond- en hulpstoffen		
A 2.1.3	Onderhandenwerk (incl. bouwgronden in exploitatie)		
A 2.1.4	Gereed product en handelsgoederen		
A 2.1.5	Vooruitbetalingen		
		0	0
Uitzettingen/Vorderingen (art. 39)			
A 2.2.1	Vorderingen op openbare lichamen		
A 2.2.2	Verstrekte kasgeldleningen		
A 2.2.3	Rekening courant verhoudingen niet financiële instellingen		
A 2.2.4	Overige vorderingen		
A 2.2.5	Overige uitzettingen		
A 2.4.1	Saldo rekening courant met de CTR		
A 2.4.2	Vordering op gemeentelijk dienst	32	78
A 2.9.1.1	Overlopende activa Europ./Nederl. overheidslichamen (art. 40a)		
A 2.9.1.2	Overlopende activa (art. 40 b)		
		32	78
Liquide middelen (art. 40)			
A 2.3.1	Kas/bank/giro		
Totaal Activa		32	78

* Feitelijk betreft het hier een aanpassing van de beginbalans 2009, waardoor ten behoeve van een juiste vergelijking van balansstanden ook de eindbalans 2008 aangepast dient te worden.

PASSIVA		31-12-2009 (excl. resultaat- bestemming)	31-12-2008* (excl. resultaat- bestemming)
Vaste passiva (art. 41)			
<i>Eigen Vermogen (art. 42/43)</i>			
P 1.1.1.1	Algemene reserve (art. 43 1a)		
P 1.1.1.2	Compensatiereserves (art. 43 1a)		
P 1.1.2.1	Reserve Grondbedrijf (art. 43 1b)		
P 1.1.2.2	Egalisatie reserves (art. 43 1b)		
P 1.1.2.3	Bestemmingsreserves (art. 43 1b)	0	27
P 1.1.2.4	Activafinanciering (art. 43 1b)		
P 1.1.4.1	Saldo van de rekening (onverdeeld resultaat)	7	0
		7	27
<i>Voorzieningen (art. 44)</i>			
P 1.2.1	Voorzieningen (art. 44 1a t/m 1c)		
P 1.2.2	Voorzieningen met voeding van derden (art 44 lid 2)		
		0	0
<i>Langlopende schulden (art. 46)</i>			
P 1.3.1	Obligatieleningen		
P 1.3.2	Leningen van pens.fondsen en verzekeraars		
P 1.3.3.1	Leningen van banken		
P 1.3.3.2	Omslagrenteleningen (CTR)		
P 1.3.3.3	Maatleningen (CTR)		
P 1.3.4.1	Leningen van bedrijven		
P 1.3.5	Leningen van overige binnenlandse sectoren		
P 1.3.6	Leningen van buitenlandse instellingen		
P 1.3.7	Door derden belegde gelden		
P 1.3.8.1	Waarborgsommen		
P 1.3.8.2	Vooruitontvangen canons		
		0	0
<i>Vlottende passiva (art. 47)</i>			
P 2.1.1	Opgenomen kasgeldleningen (art. 48 a)		
P 2.1.2	Bank- en girosaldi (art. 48 b)		
P 2.1.3.1	Overige schulden (art. 48 c)	8	4
P 2.1.3.2	Rekening courant verhoudingen met niet-financiële instellingen		
P 2.9.1.1	Overlopende passiva Europ./Nederl overheidslichamen (art.49 b)		
P 2.9.1.2	Overlopende passiva (art. 49 a/c)		
P 2.9.2	Schulden aan andere publiekrechtelijke lichamen (art. 49 a/c)		
P 2.10.1	Saldo rekening courant met de CTR		
P 2.10.2	Schuld aan gemeentelijk dienst	17	47
		25	51
Totaal Passiva		32	78

3b. Toelichting op de balans

Activa	Rekening 31-12-2009	Rekening 31-12-2008
--------	------------------------	------------------------

2.4.2 Vorderingen op gemeentelijke diensten

De vorderingen op gemeentelijke diensten zijn als volgt naar dienst te specificeren:

Raadsorganisatie	32	78
Totaal	32	78

De vorderingen zijn afgestemd met de betrokken diensten. In feite betreft dit saldo een rekening-courantverhouding met de Raadsorganisatie. Voor de Rekenkamer wordt namelijk geen afzonderlijke administratie gevoerd. De administratie is een onderdeel van de administratie van de Raadsorganisatie. Door het uitlichten van het onderdeel Rekenkamer ten behoeve van deze afzonderlijke verslaglegging ontstaat deze post.

De vorderingen op gemeentelijke diensten zijn als volgt te specificeren naar ouderdom:

0 - 1 maanden	32
2 - 3 maanden	-
> 3 maanden	-
Totaal	32

Passiva	Rekening 31-12-2009	Rekening 31-12-2008
---------	------------------------	------------------------

Eigen vermogen

1.1.1.2 Compensatiereserve

Compensatiereserve	0	0
--------------------	---	---

De Rekenkamer kent geen compensatiereserve omdat het resultaat van de Rekenkamer, conform de limitatievelijst, wordt aangemerkt als concernresultaat.

1.1.2.3 Bestemmingsreserves

De post bestemmingsreserves omvat de volgende reserves die niet bij de Centrale Treasury zijn belegd:

BR Frictiekosten Rekenkamer	-	27
BR Uitbreiding Rekenkamer	-	-
Totaal Bestemmingsreserves	-	27

In bijlage 2 ‘Staat van reserves’ is het verloop van deze reserves opgenomen.

De BR Frictiekosten Rekenkamer is gevormd uit het concernresultaat 2007 voor een bedrag van € 75. Deze reserve is volledig onttrokken omdat deze een einddatum had van 31-12-2009. In feite is er € 7 vrijgefallen omdat hier geen uitgaven tegenover staan in 2009. Bij de instelling van de Rekenkamer per 1 mei 2008 is besloten de begroting van de rekenkamer structureel te verhogen (€ 68).

De BR Uitbreiding Rekenkamer is in 2009 gevormd uit het concernresultaat (€ 50). Het bedrag is in 2009 uitgegeven. De gemeenteraad heeft eind mei 2009 besloten de uitbreiding van de Rekenkamer structureel te regelen, hiertoe is met ingang van 2010 structureel € 100 aan het budget van de Rekenkamer toegevoegd.

Passiva	Rekening 31-12-2009	Rekening 31-12-2008
---------	------------------------	------------------------

1.1.4.1 Nog te bestemmen voor- of nadelig dienstsaldo

Het nog te bestemmen dienstsaldo 2009 bestaat uit het verschil tussen het begroot nadelig saldo ad. € 358 en het werkelijk nadelig saldo ad. € 351.

7	-
---	---

Kortlopende schulden

2.1.3.1 Overige schulden

Diversen crediteuren	8	4
Totaal	8	4

2.10.2 Schulden aan gemeentelijke diensten

Bestuursdienst	14	28
Intern Diensten Centrum	3	19
Totaal	17	47

De schulden zijn afgestemd met de betrokken diensten.

4. Risico's

Gezien de aard van de werkzaamheden (inzet apparaat) zijn er geen (financiële) risico's bij de Rekenkamer.

5. Uitkomst programma

5a: Staat van baten en lasten per dienst

Rekenkamer

TOTAAL DIENST	Uitkomst 2009	Begroting 2009	Uitkomst 2008
lasten	434	442	325
baten	6	7	-
<i>resultaat voor bestemming</i>	428	435	325
dotaties	-	-	-
onttrekkingen	77	77	48
<i>Saldo</i>	351	358	277

onderverdeeld naar programma's:

1. Bestuur / Gemeenteraad	Uitkomst 2009	Begroting 2009	Uitkomst 2008
lasten	434	442	325
baten	6	7	0
<i>resultaat voor bestemming</i>	428	435	325
dotaties	0	0	0
onttrekkingen	77	77	48
<i>Saldo</i>	351	358	277

5b. Uitkomst Programma

Dienst: Rekenkamer
Programma: 1 Bestuur / Gemeenteraad
Commissie: Veiligheid, Bestuur en Financiën (VBF)

Doelstelling:

Rekenkamer

De gemeenteraad heeft op 1 mei 2008 de verordening op de Rekenkamer vastgesteld. Daarmee is de rekenkamercommissie omgezet in een zelfstandige rekenkamer. De Haagse Rekenkamer bestaat uit een voorzitter en twee leden die de Gemeenteraad heeft benoemd.

De Haagse Rekenkamer is een onafhankelijk orgaan dat volgens de Gemeentewet onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. Onafhankelijk betekent dat de Rekenkamer zelf de onderwerpen kiest en zelfstandig het bestuurlijk handelen beoordeelt. De Haagse Rekenkamer streeft ernaar de gemeenteraad jaarlijks vier onderzoeken te sturen, waarvan de omvang nog nader bezien wordt.

I - Financiële gegevens

	(bedragen x € 1.000,-)			
	Uitkomst 2009	Begroting 2009	Verschil 2009	Uitkomst 2008
Lasten	434	442	8 V	325
Baten	6	7	1 N	0
Saldo voor resultaatbestemming	428 N	435 N	7 V	325 N
Dotaties aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	77	77	0	48
Saldo na resultaatbestemming (incl. reserves)	351 N	358 N	7 V	277 N

II - Verschillen uitkomst 2009 - uitkomst 2008

Toelichting:

De stijging van het saldo is veroorzaakt doordat voor 2009 een hoger werkbudget beschikbaar is gesteld dan voor 2008. Bij instelling van de rekenkamer is besloten het werkbudget structureel met €68 te verhogen.

III - Verschillen uitkomst 2009 - begroting 2009

a) Omschrijving verschillen

	Verschil 2009	N/V	I/S	C/D
Lasten				
Diversen	8	V	I	C
Totaal lasten	8	V		
Baten				
Diversen	1	N	I	C
Totaal baten	1	N		
Saldo	7	V		

b) Toelichting verschillen

Lasten

Er doen zich bij de Rekenkamer enkele kleine verschillen voor in de apparaatskosten. In 2009 waren twee bestemmingsreserves beschikbaar. De BR Uitbreiding Rekenkamer is in 2009 geheel uitgegeven (€ 50). Van de BR Frictiekosten is € 7 niet uitgegeven. Dit bepaalt het voordelige resultaat van de Rekenkamer. De reserve is eind 2009 op nul gesteld.

IV - Uitkomst programma-activiteiten jaarschijf 2009

a) lasten en baten (excl. reserves)

Naam product	Uitkomst 2009		Begroting 2009		Verschil		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
006.0.03 Rekenkamer	434	6	442	7	8 V	1 N	7 V
Totaal	434	6	442	7	8 V	1 V	7 V

b) dotaties en onttrekkingen aan reserves

Naam product	Uitkomst 2009		Begroting 2009		Verschil		
	Dotaties	Onttrekking	Dotaties	Onttrekking	Dotaties	Onttrekking	Saldo
006.0.03 Rekenkamer	0	77	0	77	-	-	-
Totaal	-	77	-	77	-	-	-

V - Begrotingswijzigingen 2009

	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekking	Saldo
Stand Gedrukte begroting 2009-2012	349	0	0	0	349 N
RV 82/2009 Eerste Gebundeld raadsvoorstel 2009	280	7	0	75	198 N
RV 119/2009 Concernbericht 2009	-198	0	0	2	200 V
RV 162/2009 Tweede Gebundeld raadsvoorstel 2009	11	0	0	0	11 N
Actuele stand begroting 2009-2012	442	7	-	77	358 N

5b. Uitkomst dienst: onderverdeling resultaat

bedragen in € 1.000

Resultaat dienst	Bedrag	V/N	I/S
Totaal	€ 7	V	I
waarvan dienstresultaat			
waarvan concernresultaat	€ 7	V	I

BIJLAGEN

1. Kostenverdeelstaat 2009

(bedragen in € 1.000)

Lasten																	
Totaal realisatie 2009		Niet in te delen lasten	Loonbetalingen en sociale premies	Sociale uitkeringen personeel	Wettelijk betaalde rente	Toegerekende rente	Afschrijvingen	Personeel van derden	Energie	Kosten algemene plannen	Aankoop gronden	Overige aankopen en uitbestedingen duurzame goederen	Betaalde belastingen	Betaalde pachten en erfpachten	Aankopen niet duurzame goederen en diensten	Inkomensoverdrachten aan het Rijk	Vermogensoverdrachten aan het Rijk
0.0	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.0	3.1	3.3.1	3.3.2	3.3.3	3.4.1	3.4.2	3.4.3	4.1.1	4.1.2		
product sleutel																	
006.0.03		434															
Rekenkamer		100%															
Programma 1		434															
Totaal Product		434															
Totaal apparaatslasten		0															
Totaal kostenplaatsen		0															
Totaal realisatie 2009		434															
Totaal begroting 2009		442															

Baten																							
product	Totaal realisatie 2009		Niet in te delen baten	Verkeelijk ontvangen rente en winstuitkeringen	Toegerekende rente	Afschrijvingen	3.0	3.2.1	3.2.2	Opbrengst van grondverkoop	3.3.1	3.3.2	3.4	Belastingen op producten	4.0.1	4.0.2	Vermogensheffing	Inkomensoverdracht van het Rijk	4.1.1	4.1.2	Vermogensoverdracht van het Rijk	Baten met betrekking tot vergoeding en verhaal sociale uitkeringen	4.2.1
	0.0	2.1	2.2	2.3	3.0	3.2.1	3.2.2	3.3.1	3.3.2	3.4	Belastingen op producten	4.0.1	4.0.2	4.0.3	4.1.1	4.1.2	4.2.1						
006.0.03	83																						
Rekenkamer	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma 1																							
Totaal Product	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal apparaatslasten	0																						
Totaal kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal realisatie 2009	83	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal begroting 2009	84	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.2.4	4.2.5	4.3.1	4.3.2	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7	5.8	6.0.0	6.0.1	6.1	6.2.1	6.2.2	6.3
Subsidies aan markproducten	Sociale uitkeringen in geld	Sociale verstrekkingen in natura aan personen	Inkomensoverdrachten aan overheid (niet-Rijk)	Overige inkomensoverdrachten	Investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten aan overheid (niet-Rijk)	Overige investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten	Chartaalgeld en deposito's	Kortlopende effecten m.u.v. aandelen	Langlopende effecten m.u.v. aandelen	Financiële derivaten	Kortlopende leningen	Langlopende leningen	Aandelen en overige deelnemingen	Handelskredieten en transitische posten	Reserveringen (Dotatie reserve)	Reserveringen (dotaties voorzieningen)	Kapitaallasten	Verrekening kostenplaatsen voor investeringsprojecten	Overige verrekeningen van kostenplaatsen	Overige verrekeningen
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	434
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	434
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-434
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-434
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.2.2	4.2.3	4.3.1	4.3.2				5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7	5.8	6.0.0	6.0.1	6.1	6.2.1	6.2.2	6.3
Overige inkomensoverdrachten van overheid (niet-Rijk)	Overige inkomensoverdrachten	Investeringsbijdragen en overheid (niet-Rijk)	Overige investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten				Chartaalgeld en deposito's	Kortlopende effecten m.u.v. aandelen	Langlopende effecten m.u.v. aandelen	Financiële derivaten	Kortlopende leningen	Langlopende leningen	Aandelen en overige deelnemingen	Handelskredieten en transactiesche posten	Reservevrijingen (Onttrekking reserve)	Reservevrijingen (vrijval voorzieningen)	Kapitaallasten	Verrekening kostenplaatsen voor investeringsprojecten	Overige verrekeningen van kostenplaatsen	Overige verrekeningen
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	83	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	83	0
0	0	0	0				0	0						0	77		0	0	-83	0
0	0	0	0				0	0	0	0	0	0	0	0	77	0	0	0	-83	0
0	0	0	0				0	0	0	0	0	0	0	0	77	0	0	0	0	0
0	0	0	0				0	0	0	0	0	0	0	0	77	0	0	0	0	0

Bijlage 2: Reserves
(bedragen in € 1000)

P 1.1.2.3 Bestemmingsreserves (overig)

Programma	Product	Dienst	Omschrijving reserve	Res.nr.	Instellings- besluit	Eind- datum	Max. hoogte	Saldo per 31-12-2008	Resultaats- bestemming 2008	Saldo per 1-1-2009	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo per 31-12-2009
1	006.0.03	RKK	BR Frictiekosten Rekenkamer	3609	rv 190 / 2008	2009	75	27	-	27		20	7	-
1	006.0.03	RKK	BR Uitbreiding Rekenkamer	3611	rv 67 / 2009	2009	50	-	50	50		50		-
TOTAAL									50	77	-	70	7	-
TOTAAL GENEERAAL									50	77	-	70	7	-

Bijlage 7. Vergelijkend cijfer balans per 31-12-2008

(bedragen in € 1.000)

ACTIVA		Balans per 31-12-2008 (excl. resultaat- bestemming)	Stelsel- wijziging/ herrubricering	Aangepaste balans per 31-12-2008 (excl. resultaat bestemming)*
Vaste activa (art. 33)				
Immateriële vaste activa (art. 34)				
A 1.1.2	Kosten voor onderzoek en ontwikkeling (art. 34 b)			
Materiële vaste activa (art. 35)				
A 1.2.0.1	Materiële vaste activa met economisch nut (art. 35 1a)			
A 1.2.0.2	Materiële vaste activa met maatschappelijk nut (art. 35 1b)	0	0	0
Financiële vaste activa (art. 36)				
A 1.3.1.1	Kapitaalverstrekking aan Deelnemingen			
A 1.3.1.2	Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen			
A 1.3.1.3	Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen			
A 1.3.2.1	Leningen aan woningbouwcoöperaties			
A 1.3.2.2	Leningen aan deelnemingen			
A 1.3.2.3	Leningen aan overige verbonden partijen			
A 1.3.3.1	Overige langlopende leningen aan derden			
A 1.3.3.2	Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar			
A 1.3.4.1	Aan gemeentelijke diensten verstrekte langlopende leningen (CTR)	0	0	0
Vlottende activa (art. 37)				
Voorraden (art. 38)				
A 2.1.1	Niet in exploitatie genomen bouwgronden			
A 2.1.2	Overige grond- en hulpstoffen			
A 2.1.3	Onderhandenwerk (incl. bouwgronden in exploitatie)			
A 2.1.4	Gereed product en handelsgoederen			
A 2.1.5	Vooruitbetalingen	0	0	0
Uitzettingen/Vorderingen (art. 39)				
A 2.2.1	Vorderingen op openbare lichamen			
A 2.2.2	Verstrekte kasgeldleningen			
A 2.2.3	Rekening courant verhoudingen niet financiële instellingen			
A 2.2.4	Overige vorderingen			
A 2.2.5	Overige uitzettingen			
A 2.4.1	Saldo rekening courant met de CTR			
A 2.4.2	Vordering op gemeentelijk dienst	0	78	78
A 2.9.1.1	Overlopende activa Europ./Nederl. overheidslichamen (art. 40a)			
A 2.9.1.2	Overlopende activa (art. 40 b)	0	78	78
Liquide middelen (art. 40)				
A 2.3.1	Kas/bank/giro			
Totaal Activa		0	78	78

* Feitelijk betreft het hier een aanpassing van de beginbalans 2009, waardoor ten behoeve van een juiste vergelijking van balansstanden ook de eindbalans 2008 aangepast dient te worden.

PASSIVA		Balans per 31-12-2008 (excl. resultaat- bestemming)	Stelsel- wijziging/ herrubricering	Aangepaste balans per 31-12-2008 (excl. resultaat bestemming)*
Vaste passiva (art. 41)				
<i>Eigen Vermogen (art. 42/43)</i>				
1.1.1.1	Algemene reserve (art. 43 1a)			
1.1.1.2	Compensatiereserves (art. 43 1a)			
1.1.2.1	Reserve Grondbedrijf (art. 43 1b)			
1.1.2.2	Egalisatie reserves (art. 43 1b)			
1.1.2.3	Bestemmingsreserves (art. 43 1b)	0	27	27
1.1.2.4	Activafinanciering			
1.1.4.1	Saldo van de rekening (onverdeeld resultaat)			
		0	27	27
<i>Voorzieningen (art. 44)</i>				
1.2.1	Voorzieningen (art. 44 1a t/m 1c)			
1.2.2	Voorzieningen met voeding van derden (art 44 lid 2)			
		0	0	0
<i>Langlopende schulden (art. 46)</i>				
1.3.1	Obligatieleningen			
1.3.2	Leningen van pens.fondsen en verzekeraars			
1.3.3.1	Leningen van banken			
1.3.3.2	Omslagrenteleningen (CTR)			
1.3.3.3	Maatleningen (CTR)			
1.3.4.1	Leningen van bedrijven			
1.3.5	Leningen van overige binnenlandse sectoren			
1.3.6	Leningen van buitenlandse instellingen			
1.3.7	Door derden belegde gelden			
1.3.8.1	Waarborgsommen			
1.3.8.2	Vooruitontvangen canons			
		0	0	0
<i>Viottende passiva (art. 47)</i>				
2.1.1	Opgenomen kasgeldleningen (art. 48 a)			
2.1.2	Bank- en girosaldi (art. 48 b)			
2.1.3.1	Overige schulden (art. 48 c)	0	4	4
2.1.3.2	Rekening courant verhoudingen met niet-financiële instellingen			
2.9.1.1	Overlopende passiva Europ./Nederl. overheidslichamen (art. 49 b)			
2.9.1.2	Overlopende passiva (art. 49 a/c)			
2.9.2	Schulden aan andere publiekrechtelijke lichamen (art. 49 a/c)			
2.10.1	Saldo rekening courant met de CTR			
2.10.2	Schuld aan gemeentelijk dienst	0	47	47
		0	51	51
Totaal Passiva		0	78	78

BBV Paragrafen

Bijlage 12.2.2 Bedrijfsvoering – POI –gegevens

1a Personeelsterkte en -lasten

(bedragen in € 1000)

	Aantal bezette formatieplaatsen (fte)	Salarissen en sociale lasten eigen personeel	Vergoedingen aan personeel	Voormalig personeel	Totale lasten personeel per dienst	Baten uitlening personeel
Uitkomst 2009	1,8	172	1	0	173	6
12-maandsgemiddelde 2009	2,0					

Let op : Bovenstaande gegevens betreft vanuit de Griffie bij de Rekenkamer gedetacheerd personeel. De € 172 is in de administratie verwerkt als gedetacheerd personeel. Vanaf onderdeel 1c zijn de gegevens van het bij de Rekenkamer gedetacheerde personeel opgenomen in de POI bijlage van de ROR.

1B Inhuur Externen

(bedragen in € 1000)

Personeel van derden / Aard	Exploitatie	Voorzieningen	Onderhandenwerk	Totaal
Uitzendkrachten Raamcontract "Inhuur flexibele arbeid"	18			18
Uitzendkrachten Overig (buiten buiten het raamcontract "Inhuur flexibele arbeid")	3			3
Interim management				0
Intragemeentelijke dienstverlening (tussen diensten) *				0
Juridische Zaken (Bestuursdienst) *				0
Juridische Zaken (Overig)				0
Financiën en Control				0
Informatisering en Automatisering				0
Personeel en organisatie				0
Extern beleid				0
Overig externen	10			10
Haeghe Groep *				0
Overig				0
Totaal personeel van derden	31			31

1b Toelichting op posten > € 500.000

Niet van toepassing.

De overige onderdelen van bedrijfsvoering – POI zijn niet van toepassing.

Rekenkamer Den Haag

Uitkomsten controle jaarrekening 2009

Ernst & Young Accountants LLP

Wassenaarseweg 80

2596 CZ Den Haag

Postbus 90636

2509 LP Den Haag

Tel.: +31 (0) 88 - 407 3976

Fax: +31 (0) 88 - 407 4199

www.ey.nl

Rekenkamer Den Haag
Postbus 19157
2500 CD DEN HAAG

Den Haag, 15 maart 2010

FvE/sz/60271443-631

Geachte leden van de rekenkamer,

In aansluiting op onze controle van de jaarrekening 2009 van de Rekenkamer Den Haag, brengen wij hierbij verslag uit over de uitkomsten van onze controle.

Dit verslag sluit aan op de afspraken die wij met u hebben gemaakt en die zijn vastgelegd in onze opdrachtbevestiging van 8 februari 2010.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2009.

Wij stellen het op prijs bijgevoegd verslag nader aan u toe te lichten of eventuele vragen van u hierover te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. F.A. van Es RA

w.g. drs. M.E. Westerhout-van Kimmenade RA MGA

Inhoudsopgave

1	De controleaanpak in het kort	1
1.1	Uw opdracht aan ons	1
1.2	Onze controleaanpak	1
1.3	De goedkeurings- en rapporteringstoleranties	2
2	De uitkomsten van onze controle	4
2.1	Een goedkeurende accountantsverklaring	4
2.2	Evaluatie van fouten en onzekerheden	4
2.3	Beoordeling van de rechtmatigheid	4
2.4	Bevindingen bij de dienstjaarrekening	4
3	De (financiële) resultaten	5
4	Verplichte mededelingen van uw accountant	6

2009

De controleaanpak in het kort

1 De controleaanpak in het kort

1.1 Uw opdracht aan ons

U heeft ons de opdracht gegeven tot controle van de jaarrekening. Deze jaarrekening heeft een zelfstandig karakter voor de verantwoording door de Rekenkamer Den Haag over het financieel beheer gedurende het verslagjaar. Verder dient deze jaarrekening als basis voor het samenstellen van de concernjaarrekening van de gemeente Den Haag.

Wij hebben de afspraken met u voor de controle van het boekjaar 2009 vastgelegd in onze opdrachtbevestiging van 8 februari 2010. In deze opdrachtbevestiging hebben wij u geïnformeerd over:

- De reikwijdte van de controle en de toleranties.
- De controleaanpak.
- De wederzijdse verantwoordelijkheden.
- Communicatie en rapportering.
- Team en onafhankelijkheid.
- Het honorarium.

1.2 Onze controleaanpak

Door uw opdracht te aanvaarden nemen wij de taak op ons om als onafhankelijke deskundige een oordeel uit te spreken over:

- De getrouwe weergave in de jaarrekening van de baten en de lasten activa en passiva per 31 december.
- De rechtmatigheid van de totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten (BAPG). Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Voorts beoordelen wij of de jaarrekening voldoet aan de eisen gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het jaarverslag toetsen wij marginaal op tegenstrijdigheden met de jaarrekening.

De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn voornamelijk gericht op:

- 1 Controle van de jaarrekening van de Rekenkamer Den Haag.
- 2 Het afgeven van een accountantsverklaring bij de jaarrekening van de Rekenkamer Den Haag.

1.3 De goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het BAPG stelt de gemeenteraad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. Het normenkader en de goedkeurings- en rapporteringstoleranties zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Bij onze oordeelsvorming zijn wij uitgegaan van de hierna vermelde goedkeuringstolerantie:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Op grond van de jaarrekening 2009 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 4.340 (1%) en voor onzekerheden € 13.020 (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende accountantsverklaring worden afgegeven.

De rapporteringstolerantie, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden in dit verslag, is door de gemeenteraad bepaald op € 100.000. Aangezien voor de rekenkamer geen afzonderlijke rapporteringstolerantie is bepaald, hebben wij voor de controle van de jaarrekening van de Rekenkamer Den Haag de goedkeuringstolerantie als norm gehanteerd.

2009

De uitkomsten van onze controle

2 De uitkomsten van onze controle

2.1 Een goedkeurende accountantsverklaring

Wij hebben de jaarrekening van de Rekenkamer Den Haag over 2009 gecontroleerd en op 12 maart 2010 voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

De Rekenkamer Den Haag komt over 2009 met voor het eerst met een afzonderlijke jaarrekening. In deze jaarrekening zijn ook de vergelijkende cijfers over 2008 opgenomen. Deze cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening van de Raadsorganisatie over 2008.

Wij hebben de cijfers over 2008 zoals opgenomen in de jaarrekening 2009 van de Rekenkamer Den Haag niet gecontroleerd.

2.2 Evaluatie van fouten en onzekerheden

De goedkeurende strekking van de accountantsverklaring voor zowel het getrouwheids- als het rechtmatigheidsoordeel betekent dat de jaarrekening met een redelijke mate van zekerheid geen fouten of onzekerheden bevat die in totaliteit de voor de jaarrekeningcontrole gehanteerde goedkeuringstolerantie overschrijden.

Na afronding van onze controle resteren er geen ongecorrigeerd controleverschillen.

2.3 Beoordeling van de rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2009 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het BAPG, de controleverordening van de gemeente Den Haag alsmede het van toepassing zijnde normenkader over 2009 zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 17 december 2009. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- Het rechtmatigheidsbeheer.
- De naleving van het voorwaarden criterium.
- De begrotingsrechtmatigheid.
- Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.
- De niet financiële beheershandelingen.

Uit onze controle komen geen specifieke bevindingen over de hiervoor genoemde onderwerpen.

2.4 Bevindingen bij de dienstjaarrekening

2.4.1 Bestemmingsreserve Frictiekosten Rekenkamer

De bestemmingsreserve Frictiekosten Rekenkamer is gevormd uit het concernresultaat 2007 voor een bedrag van € 75.000. Ultimo 2008 bedroeg deze reserve nog € 27.000. In 2009 is € 20.000 onttrokken voor bestedingen in 2009. Aangezien de reserve een einddatum had van 31 december 2009 is het restant ad € 7.000 vrijgevallen en als onverdeeld resultaat over 2009 verantwoord.

2.4.2 Bestemmingsreserve Uitbreiding Rekenkamer

De bestemmingsreserve Uitbreiding Rekenkamer ad € 50.000 is in 2009 gevormd uit het concernresultaat 2008. Dit bedrag is in 2009 in overeenstemming met de besluitvorming aangewend ter dekking van de exploitatie van de Rekenkamer.

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 28 mei 2009 besloten het budget van de Rekenkamer verder uit te breiden en de Verordening op de Rekenkamer aangepast. De voorzitter en leden van de Rekenkamer worden daarmee in staat gesteld voldoende tijd te besteden en de ambtelijke staf is uitgebreid met een onderzoeker. Hiertoe wordt met ingang van 2010 structureel € 100.000 aan het budget van de Rekenkamer toegevoegd.

2.4.3 Onverdeeld resultaat

Het onverdeelde resultaat zoals opgenomen in de jaarrekening onder de post eigen vermogen bedraagt € 7.000 positief. Dit resultaat is het verschil tussen het werkelijk resultaat ad € 351.000 negatief en het begrote resultaat € 358.000 negatief.

Het resultaat volgens de programmarekening bedraagt € 351.000 negatief. Volgens het BBV zou het resultaat volgens de programmarekening gelijk moeten zijn aan het onverdeelde resultaat onder het eigen vermogen. Het verschil ad € 358.000 wordt bijgedragen door het concern en wordt jaarlijks in december via de rekening-courantpositie verrekend, waarbij geen afzonderlijke bate wordt verantwoord.

Deze methodiek is in overeenstemming met de verantwoordingsrichtlijnen van de gemeente Den Haag.

3 De (financiële) resultaten

Het resultaat over 2009 bedraagt € 351.000 negatief. De begroting over 2009 bedroeg € 358.000 negatief, waardoor het resultaat over 2009 voor de Rekenkamer Den Haag uitkomt op € 7.000 voordelig.

Voor een nadere analyse van de resultaten verwijzen wij naar de jaarrekening. Onze controle geeft geen aanleiding tot het maken van aanvullende opmerkingen over de financiële positie van de Rekenkamer Den Haag.

4 Verplichte mededelingen van uw accountant

Aandachtsgebied	Mededeling
Algemeen aanvaarde controlestandaarden Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht waaronder het BAPG. Dit betekent dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Onderdeel van onze controle is het uitvoeren van een evaluatie van de interne beheersingsmaatregelen teneinde de mate en diepgang van onze testwerkzaamheden te plannen.	Bij de jaarrekening 2009 hebben wij een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven op het gebied van de getrouwheid en voor wat betreft de rechtmatigheid.
Onderzoek jaarverslag Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet dienen wij na te gaan of in het jaarverslag het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en of overigens het jaarverslag voldoet aan de wettelijke vereisten.	Door de Rekenkamer Den Haag wordt een jaarverslag opgesteld bij de jaarrekening van de Rekenkamer overeenkomstig artikel 7 lid 3 van de verordening op de Rekenkamer. Het jaarverslag 2009 is verenigbaar met de jaarrekening 2009.
Belangrijke verslaggevingsgrondslagen Wij beoordelen de keuze van en de wijzigingen in belangrijke verslaggevingsgrondslagen en controleren de toepassing van het BBV.	Er hebben zich in 2009 geen belangrijke wijzigingen voorgedaan in de gehanteerde verslaggevingsgrondslagen.
Onze mening over de gehanteerde waarderingsgrondslagen en naleving van wettelijke bepalingen en richtlijnen voor de financiële verslaggeving Wij bespreken met de Rekenkamer Den Haag de kwaliteit en niet alleen de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving. In deze bespreking komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals: – Nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen. – Schattingen, beoordelingen en onzekerheden. – Bijzondere transacties. – Waarderingsgrondslagen met betrekking tot significante jaarrekeningposten, inclusief het tijdstip waarop transacties plaatsvinden en de periode waarin die worden verantwoord.	De gekozen waarderingsgrondslagen zijn aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Aandachtsgebied	Mededeling
Verschillen van inzicht met het management over administratieve en verslaggevingskwesties	Er waren geen verschillen van inzicht met de Rekenkamer Den Haag over de waarderingsgrondslagen, de financiële administratie, de verslaggeving of onze controlewerkzaamheden.
Beoordelingen en schattingen van de Rekenkamer Den Haag Voor het opstellen van de jaarrekening moeten vaak schattingen worden gemaakt. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van de Rekenkamer Den Haag.	Wij onderschrijven de schattingen en de wijze waarop deze worden gemaakt door de Rekenkamer Den Haag.
Wij informeren de Rekenkamer Den Haag omtrent de controleverschillen die wij tijdens onze controle hebben vastgesteld en die naar ons oordeel individueel dan wel gezamenlijk een belangrijke invloed hebben op de financiële verslaggeving.	Er zijn geen controleverschillen geconstateerd tijdens onze controle.
Volledigheid verplichtingen, claims, risico's en garanties De gemeente gaat gedurende een boekjaar tal van transacties aan. Het overgrote deel van deze transacties hebben hun weerslag in de financiële administratie. Een deel van de in 2009 aangegane transacties heeft geen weerslag in de financiële administratie over 2009, terwijl hieruit wel financiële consequenties kunnen volgen. Als voorbeeld in dit kader noemen wij afgesloten contracten en aansprakelijkheidsstellingen.	Aangezien wij als accountant niet in staat zijn vast te stellen dat alle niet uit de administratie blijvende relevante verplichtingen, risico's en garanties volledig en juist in de jaarrekening zijn verwerkt, hebben wij de Rekenkamer Den Haag gevraagd schriftelijk te bevestigen dat bij het opmaken van de jaarrekening alle relevante (en bekende) feiten en omstandigheden zijn betrokken.
Werking van de interne beheersingsmaatregelen (waaronder de continuïteit en betrouwbaarheid) van de geautomatiseerde gegevensverwerking In het kader van de controle van de jaarrekening brengt de accountant verslag uit omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.	De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Aandachtsgebied	Mededeling
Materiële fouten, fraudes en illegale handelingen	Hoewel hier niet specifiek op gericht, hebben onze controlewerkzaamheden het afgelopen jaar geen materiële fouten, fraudes of andere illegale handelingen, uitgevoerd door de Rekenkamer Den Haag aan het licht gebracht.
Onze onafhankelijkheid Onafhankelijkheid is naast deskundigheid een van de pijlers van onze beroepsuitoefening. Wij hechten aan onze reputatie op het gebied van deskundigheid en onafhankelijkheid. Wij kennen een groot aantal maatregelen, vastgelegd in een continu geactualiseerde database, die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen. Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld, bijvoorbeeld ten aanzien van potentieel conflicterende diensten en de financiële onafhankelijkheid. Onze professionals moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid bevestigen.	Wij voldoen op alle punten aan de onafhankelijkheidsregelgeving die op ons van toepassing is.

Ernst & Young Accountants LLP

Wassenaarseweg 80
2596 CZ Den Haag
Postbus 90636
2509 LP Den Haag

Tel.: +31 (0) 88 - 407 3976

Fax: +31 (0) 88 - 407 4199

www.ey.nl

Aan: de Rekenkamer Den Haag

ACCOUNTANTSVERKLARING

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben jaarrekening 2009 van de Rekenkamer Den Haag, bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de programmarekening over 2009 en de toelichtingen zoals opgenomen op de bladzijden 10 tot en met 19, gecontroleerd. Op de jaarrekening 2008 is geen accountantscontrole toegepast. Derhalve zijn de in de programmarekening ter vergelijking opgenomen bedragen niet gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de Rekenkamer Den Haag

De Rekenkamer Den Haag is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder gemeentelijke verordeningen.

Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership gevestigd in Engeland en Wales met registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam en zijn in te zien op www.ey.nl.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de Rekenkamer Den Haag. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die de Rekenkamer Den Haag heeft gemaakt, en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1 % en voor onzekerheden 3 % van de totale lasten.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de Rekenkamer Den Haag een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2009 als van de activa en passiva per 31 december 2009 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder gemeentelijke verordeningen.

Den Haag, 12 maart 2010

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.E. Westerhout-van Kimmenade RA MGA